

2. Pauline H. Tesler. Collaborative Law: Achieving Effective Resolutions in Divorce Without Litigation. American Bar Association. 3rd ed. 2013. P. 242.

Науковий керівник:** кандидат юридичних наук, доцент кафедри організації судових, правоохоронних органів та адвокатури Національного університету «Одеська юридична академія» **Кіслиця Ірина Олександрівна

Платонова К.Д.

*студентка 2-го курсу факультету цивільної та господарської юстиції
Національного університету «Одеська юридична академія»*

ОСНОВНІ АСПЕКТИ ОПОДАТКУВАННЯ ДІЯЛЬНОСТІ АДВОКАТА ЯК САМОЗАЙНЯТОЇ ОСОБИ

Законом передбачається, що адвокат може здійснювати адвокатську діяльність у трьох різних формах – індивідуально, у формі адвокатського бюро або адвокатського об'єднання. Оподаткування доходу адвокатського бюро та адвокатського об'єднання, як юридичних осіб, здійснюється відповідно до обраної системи – загальної або спрощеної. Однак, низка проблемних питань виникає саме у сфері оподаткування діяльності адвоката як самозайнятої особи.

Згідно положень Податкового кодексу України, самозайнятими особами є фізичні особи-підприємці та особи, які провадять незалежну професійну діяльність. До незалежної професійної діяльності Податковий кодекс України відносить діяльність адвокатів, нотаріусів, аудиторів, бухгалтерів, оцінщиків тощо, за умови, що така особа не є працівником або фізичною особою-підприємцем та використовує найману працю не більш як чотирьох фізичних осіб [1].

Незважаючи на те, що норми чинного законодавства не обмежують у здійсненні адвокатом професійної діяльності як фізичною особою-підприємцем, податкові органи розмежовують адвокатську та підприємницьку діяльність, передбачаючи різні правові наслідки такої діяльності. Відповідний підхід сформований невірним тлумаченням положень законодавства та створив неправомірний обов'язок для адвокатів подавати звітність щодо однієї і тієї самої діяльності.

На сьогоднішній день, питання сплати адвокатами єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування є одним із найбільш актуальних та дискусійних для адвокатської спільноти.

Законом України «Про збір та облік єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування» не передбачено спеціального порядку

нарахування та сплати єдиного внеску при одночасному здійсненні адвокатом незалежної професійної діяльності та перебуванні на обліку як фізична особа-підприємець. Відсутність належного нормативно-правового врегулювання фактично надала можливість контролюючим органам на власний розсуд приймати рішення щодо встановлення адвокатам-підприємцям ознак незалежної професійної діяльності.

Значна кількість випадків безпідставного донарахування єдиного внеску та, як наслідок, судових спорів за позовами про скасування вимог податкових органів про сплату боргу (недоїмки), сформувала загалом позитивну практику у відповідній категорії справ.

Вирішальним у судовій практиці стало рішення Верховного Суду від 02 вересня 2019 року у зразковій справі №520/3939/19 за позовом адвоката про визнання протиправною та скасування вимоги. Колегія суддів дійшла до висновку, що зміна контролюючим органом обліку особи платника єдиного внеску в спосіб, не встановлений Законом або встановлений підзаконним нормативно-правовим актом, який не відповідає Закону в цій частині, та нарахування на підставі таких дій єдиного внеску, суперечить принципам законності та належного врядування [2].

Таким чином, виникнення обов'язку щодо сплати єдиного внеску адвокатом як фізичною особою-підприємцем та окремо як особою, яка провадить незалежну професійну діяльність, суперечить нормам податкового законодавства, оскільки тягне за собою подвійне оподаткування ідентичної діяльності [3].

З огляду на те, що вказані питання на законодавчому рівні недостатньо врегульовані, це і надалі залишатиме можливість для неоднозначного трактування та застосування норм податкового законодавства. Вирішити зазначені суперечності покликаний проект Закону про внесення змін до Закону України «Про збір та облік єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування» (щодо усунення дискримінації за колом платників), поданий до Верховної Ради України у вересні цього року.

Авторами законопроекту наголошується на тому, що Закон України «Про збір та облік єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування» містить неоднозначні положення щодо окремого кола платників єдиного соціального внеску. Зокрема, пропонується доповнити перелік підстав, за яких платник звільняється від сплати єдиного внеску, що дозволить уникнути подвійного нарахування податку за результатами одночасного провадження одного й того ж виду діяльності, за умови взяття таких осіб на облік як фізичних осіб – підприємців [4].

На думку автора, важливим аспектом, який так само має вирішити вказаний законопроект, є питання сплати єдиного внеску адвокатами, діяльність яких зупинена згідно Закону України «Про адвокатуру та адвокатську діяльність». Переважно, проблемні ситуації обумовлені

неузгодженістю застосування правових наслідків зупинення адвокатської діяльності, передбачених профільним законом, та встановленого Законом України «Про збір та облік єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування» обов'язку щодо сплати єдиного внеску навіть у разі неотримання доходів. На підставі цього, за тимчасової відсутності права здійснювати адвокатську діяльність, адвокати у будь-якому випадку зобов'язані нараховувати та сплачувати єдиний внесок.

У даному питанні судова практика дійшла до висновку, що необхідними умовами для сплати особою єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування є провадження такою особою, зокрема, незалежної професійної адвокатської діяльності та отримання доходу від такої діяльності [5]. Постановою Верховного Суду від 28 березня 2019 року у справі №820/6324/17 вказується, що свідоцтво про право на заняття адвокатською діяльністю лише посвідчує право адвоката на здійснення професійної діяльності, однак не є підставою та доказом здійснення адвокатської діяльності.

Вдосконалення чинних нормативно-правових актів, що регулюють порядок оподаткування адвокатської діяльності, сприятиме розвитку інституту адвокатури та забезпечить дотримання принципу верховенства права у відповідних правовідносинах з податковими органами.

Список використаної літератури:

1. Податковий кодекс України від 02.12.2010 // Відомості Верховної Ради України. – 2011. – № 13-14, № 15-16, № 17. – Ст. 112.
2. Рішення Верховного Суду від 02 вересня 2019 року у справі №520/3939/19 : [Електронний ресурс]. – Електрон. док. – Режим доступу: <http://reyestr.court.gov.ua/Review/84077152>.
3. Щвець Н. Оподаткування адвокатів: все, що варто знати. URL: <http://yur-gazeta.com/dumka-eksperta/opodatkuvannya-advokativ-vse-shcho-varto-znati.html>.
4. Проект Закону про внесення змін до Закону України «Про збір та облік єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування» (щодо усунення дискримінації за колом платників). URL: http://w1.cl.rada.gov.ua/pls/zweb2/webproc4_1?pf3511=66921.
5. Постанова Верховного Суду від 28 березня 2019 року у справі №820/6324/17. URL: <http://reyestr.court.gov.ua/Review/80806817>.

Науковий керівник: асистент кафедри організації судових, правоохоронних органів та адвокатури Національного університету «Одеська юридична академія» **Владишевська Вікторія Вікторівна**